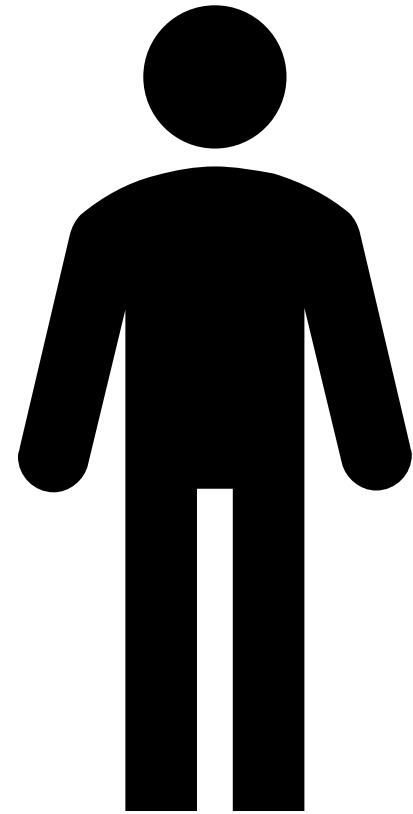

Dr Rafał Skibicki

CENTRUM BADAŃ PROBLEMÓW PRAWNYCH I
EKONOMICZNYCH KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ

Prawo prywatne międzynarodowe

Ćwiczenia 2

Statut personalny osoby fizycznej

Art. 11 ust. 1 PPM

**Zdolność prawna
i zdolność do czynności
prawnych** osoby fizycznej
podlegają jej **prawu
ojczystemu.**

Łącznik
obywatelstwa

Statut personalny osoby fizycznej

Art. 3. PPM

1. Jeżeli ustawa przewiduje właściwość prawa ojczystego, a **obywatelstwa danej osoby ustalić nie można**, osoba ta **nie ma obywatelstwa (APATRYDA)** żadnego państwa albo **nie można ustalić treści prawa ojczystego**, stosuje się prawo państwa, w którym znajduje się jej miejsce **zamieszkania**; w razie braku miejsca zamieszkania stosuje się prawo państwa, w którym znajduje się miejsce jej **zwykłego pobytu**.

2. Przepis ust. 1 stosuje się **odpowiednio** do osoby, która uzyskała ochronę w innym państwie niż państwo ojczyste w związku z faktem, że jej więzy z państwem ojczystym uległy trwałemu zerwaniu z powodu naruszania w tym państwie **podstawowych praw człowieka**.

UWAGA! Jeśli nie możemy zastosować ani art. 11 ust. 1, ani art. 3 art. 10 ppm.

Wielorakie obywatelstwo - Art. 2 PPM

1. Jeżeli ustawa przewiduje właściwość prawa ojczystego, obywatel polski podlega prawu polskiemu, chociażby prawo innego państwa uznawało go za obywatela tego państwa. - zasada wyłączności obywatelstwa

2. Cudzoziemiec mający obywatelstwo dwóch lub więcej państw podlega, jako prawu ojczystemu, prawu tego z nich, z którym jest najściślej związany. - zasada efektywnego obywatelstwo

3. Jeżeli ustawa uzależnia właściwość prawa od tego, czy określone osoby są obywatelami tego samego państwa, do przyjęcia, iż wymaganie to jest spełnione, wystarczy, że prawo tego państwa osoby te uznaje za swoich obywateli.

Np. art. 51 PPM

Wyjątki od zasady prawa ojczystego z art. 11 ust. 1 PPM

Czynność prawna w zakresie prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa - "**Przedsiębiorstwo**"

Szczególne wymagania co do zdolności wymagane przez prawo właściwe dla czynności - "**Szczególne Czynność prawna**"

Istnienie zdolności w państwie pobytu, a brak wg. Ojczystego w wypadku zawarcia umowy - "**Umowa**"

Jw. Tylko do jednostronnej czynności prawnej - "**Jednostronna**"

Ubezważnowolnienie, uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu - "**Sąd Polski**"

Wyjątki: Przedsiębiorstwo + Szczególna Czynność Prawna (art. 11 PPM)

2. Jeżeli osoba fizyczna dokonuje czynności prawnej w zakresie prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa, wystarczy, że ma ona zdolność do dokonania tej czynności według prawa państwa, w którym przedsiębiorstwo jest prowadzone.

3. Przepis ust. 1 nie wyłącza zastosowania prawa, któremu czynność prawna podlega, jeżeli z tego prawa wynikają szczególne wymagania w zakresie zdolności w odniesieniu do tej czynności prawnej.

Wyjątki: Umowa + Jednostronna (art. 12 PPM)

1. Jeżeli **UMOWY** zawarły osoby znajdujące się w tym samym państwie, osoba fizyczna, która ma zdolność do jej zawarcia według prawa tego państwa, **może się powołać na swoją niezdolność** wynikającą z prawa wskazanego w przepisie art. 11 ust. 1 tylko wtedy, gdy w chwili zawarcia umowy druga strona o niezdolności wiedziała lub nie wiedziała z powodu niedbalstwa.

2. Osoba fizyczna dokonująca **JEDNOSTRONNEJ CZYNNOŚCI PRAWNEJ**, mająca zdolność do jej dokonania według prawa miejsca dokonania czynności, **może powołać się na niezdolność** wynikającą z prawa wskazanego w przepisie art. 11 ust. 1 tylko wtedy, gdy nie przyniesie to uszczerbku osobom, które postępując z należyta starannością działały w przeświadczeniu, że osoba dokonująca czynności prawnej zdolność taką miała.

3. Jeżeli osoba fizyczna działa za pośrednictwem przedstawiciela, przy ustalaniu przesłanek stosowania przepisów ust. 1 i 2 rozstrzygają okoliczności występujące po stronie przedstawiciela.

4. **[UWAGA!]** Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do czynności prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa spadkowego ani do rozporządzeń dotyczących *nieruchomości położonych w innym państwie niż państwo*, w którym czynność prawna została dokonana.

Wyjątki: Sąd Polski (art. 13 i 14 PPM)

Art. 13 PPM

- 1. Ubezważnowolnienie podlega prawu ojczystemu osoby fizycznej, której ono dotyczy.
- 2. Jeżeli o ubezwłasnowolnieniu cudzoziemca orzeka SĄD POLSKI, stosuje się prawo polskie.

Art. 14 PPM

- 1. Do uznania za zmarłą albo stwierdzenia zgonu osoby fizycznej stosuje się jej prawo ojczyste.
- 2. Jeżeli o uznaniu za zmarłego albo o stwierdzeniu zgonu cudzoziemca orzeka SĄD POLSKI, stosuje się prawo polskie.

Jurysdykcja krajowa: art. 1106 i 1106(1) KPC

Szczególność do czynności prawnych

Zdolność szczególna polega na tym, że wyodrębnia sytuacje, w których zwykła zdolność nie wystarcza do podjęcia czynności ze skutkiem prawnym i takie, gdzie można działać przy istnieniu mniejszych wymagań od tych, które prawo przewiduje dla zwykłej zdolności

Np. Zdolność zawierania małżeństwa, zdolność dziedziczenia, testowania, nabywania nieruchomości, zdolność do pełnienia funkcji w organach osób prawnych itp.

Nie można jej oceniać w oderwaniu od stosunku prawnego, lecz zawsze łącznie ze zdarzeniem prawnym.

Badając, czy dla danej czynności występuje zdolność szczególna, należy szukać odpowiedzi w prawie właściwym dla tej czynności prawnej.

Zdolność wekslowa i czekowa

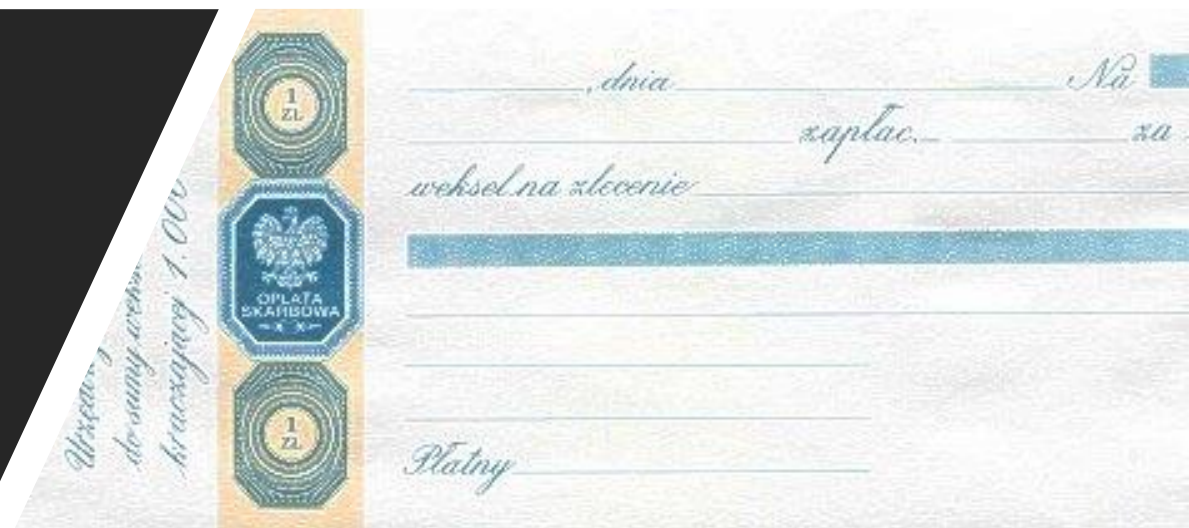
Art. 77- 84 Prawo wekslowe; zdolność do zaciągania zobowiązań wekslowych wg prawa ojczystego, ale dla cudzoziemców, jak nie mają wg ojczystego, miejsce sporządzenia weksla!

Forma oświadczenia wg ustaw tego państwa gdzie podpisano oświadczenie

Art. 62-68 Prawo Czekowe. zdolność do zaciągania zobowiązań wekslowych wg prawa ojczystego, ale dla cudzoziemców jak nie mają wg ojczystego, miejsce sporządzenia czeku!

Kazus 1

Klaus Schmidt jest obywatelem Niemiec. Zamieszkuje od 2006 r. we Wrocławiu, gdzie prowadzi działalność gospodarczą w zakresie doradztwa personalnego (human resources) w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Ponadto posiada 15% udziałów w spółce MARKT GmbH z siedzibą w Berlinie, w której pozostałe udziały należą do jego rodziców i rodzeństwa. W roku 2008 r. Klaus Schmidt zawarł związek małżeński z obywatelką polską Martą Kowalską. W dniu 15 czerwca 2011 r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej Klaus Schmidt podpisał ze spółką FARBY S.A. z siedzibą we Wrocławiu intratną umowę, na podstawie której zobowiązał się do przygotowania restrukturyzacji kadrowej przedsiębiorstwa oraz oceny obecnego stanu zatrudnienia w spółce. W dniu 25 czerwca 2011 r. Klaus Schmidt udał się do salonu samochodowego pewnej znanej niemieckiej marki, złożył zamówienie i podpisał umowę kupna samochodu osobowego klasy premium. Zawarta umowa kupna samochodu nie jest związana z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Prawo właściwe dla zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych Klaus Schmidta.
2. Prawo właściwe dla zdolności do czynności prawnych dokonanych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.
3. Prawo właściwe dla zdolności do czynności prawnej dokonanej przez Klaus Schmidta w salonie samochodowym.

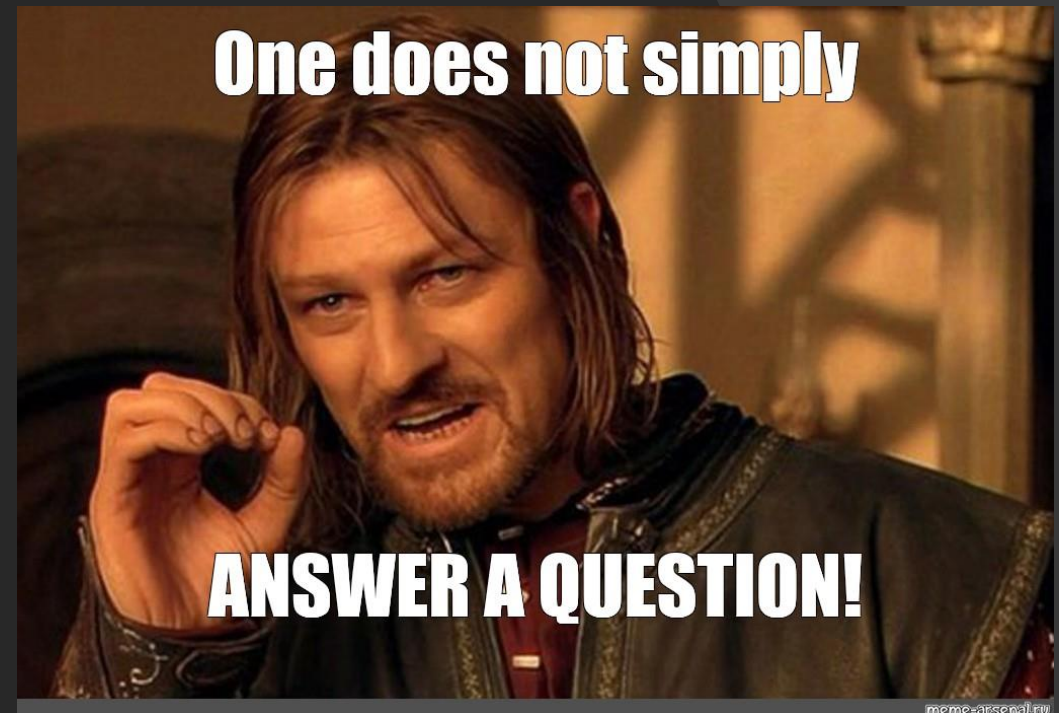
Kazus 2

Obywatel Portugalii Luis A. zamieszkuje od trzech lat, tj. od 2008 r., w Polsce. Jego prababka była z pochodzenia Polką, jednak Luis A. nie posiada obywatelstwa polskiego.

Niemniej zna on język polski, ukończył m.in. w Polsce studia podyplomowe, a także pracuje w firmie informatycznej w Warszawie. Obecnie zamierza podpisać umowę o pracę na czas nieokreślony w jednym z międzynarodowych koncernów działających w branży informatycznej, który ma swój oddział we Wrocławiu. Miejscem świadczenia pracy przez Portugalczyka będzie Wrocław. Z uwagi na stabilizację sytuacji zawodowej Luis A. zamierza ubiegać się o przyznanie mu kredytu hipotecznego na zakup własnego mieszkania we Wrocławiu. Ponadto Luis A. zamierza poślubić obywatelkę Polski Joannę B.

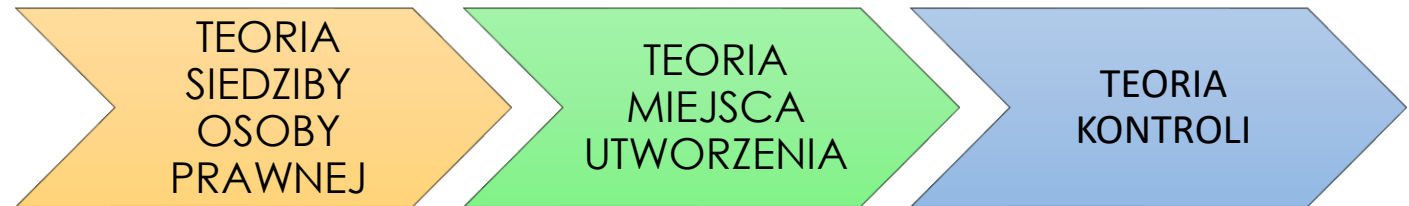
W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Prawo właściwe dla oceny zdolności do czynności prawnych i zdolności prawnej Luisa A.
2. Ewentualne prawo właściwe dla szczególnej zdolności do czynności prawnych

Statut personalny osoby prawnej

- ART. 17 UST. 1
- **Osoba prawna** podlega prawu państwa, w którym ma **siedzibę**.

teoria siedziby

Zakres statutu personalnego osoby prawnej (art.17 ust. 3 PPM)

- powstanie, łączenie, podział, przekształcenie lub ustanie osoby prawnej;
- charakter prawny osoby prawnej;
- nazwa oraz firma osoby prawnej;
- zdolność osoby prawnej;
- kompetencje i zasady działania oraz powoływanie i odwoływanie członków organów;
- reprezentacja;
- nabycie i utrata statusu wspólnika lub członkostwa oraz prawa i obowiązki z nimi związane;
- odpowiedzialność wspólników lub członków za zobowiązania osoby prawnej;
- skutki naruszenia przez osobę reprezentującą osobę prawną ustawy, aktu założycielskiego lub statutu.

Czynności prawne osoby prawnej

Art. 18. 1. Jeżeli osoba prawna dokonuje czynności prawnej w zakresie prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa, wystarczy, że ma zdolność do dokonania tej czynności **według prawa państwa, w którym przedsiębiorstwo jest prowadzone.**

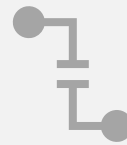

2. Osoba prawna może się powołać wobec drugiej strony na ograniczenia dotyczące jej zdolności lub reprezentacji wynikające z prawa wskazanego w przepisach art. 17 ust. 1 i 2, jeżeli **ograniczeń takich nie przewiduje prawo państwa, w którym czynność prawna została dokonana tylko wtedy, gdy druga strona o nich wiedziała lub nie wiedziała z powodu niedbalstwa.** Przepisu tego nie stosuje się do rozporządzeń dotyczących **nieruchomości** położonych w innym państwie niż państwo, w którym czynność prawna została dokonana.

Transgraniczne łączenie spółek

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek

Art. 121 ust. 1 lit a) Mogą się łączyć wyłącznie spółki kapitałowe na których łączenie zezwala prawo krajowe

Art. 121 ust. 1 lit b) spółka uczestnicząca w połączeniu transgranicznym spełnia wymogi oraz formalności wynikające z przepisów właściwego dla niej prawa krajowego.

UŁOMNE OSOBY
PRAWNE
ODPOWIEDNIO!!!

Międzynarodowe osoby prawne

- Nie jest to przedsiębiorstwo transnarodowe
- nie jest to przedsiębiorstwo międzynarodowe
- Nie jest to organizacja międzynarodowa
- JEST TO OSOBA PRAWNA KTÓREJ STATUT BIERZE SIĘ Z AKTU NORMATYWNEGO O CHARAKTERZE MIĘDZYNARODOWEYM, NIEBĘDACYM AKTEM PMP
- Np. SAS International, Eurochemic Company, Eurofirm

Prawo właściwe dla imienia i nazwiska

- Art. 15. 1. Imię i nazwisko osoby fizycznej podlegają jej **PRAWU OJCZystemu**.
- 2. Do nabycia albo zmiany imienia lub nazwiska stosuje się **prawo właściwe do oceny skutków zdarzenia**, które prowadzi do nabycia albo zmiany imienia lub nazwiska. Jednakże wybór nazwiska przy zawarciu lub rozwiązaniu małżeństwa podlega prawu ojczystemu każdego z małżonków

Prawo właściwe dla dóbr osobistych

Art. 16. PPM 1. Dobra osobiste osoby fizycznej podlegają jej **PRAWU OJCZystemu**.

2. Osoba fizyczna, której dobro osobiste jest zagrożone naruszeniem lub zostało naruszone może żądać ochrony na podstawie prawa państwa, **na którego terytorium nastąpiło zdarzenie powodujące to zagrożenie naruszenia lub naruszenie, albo prawa państwa, na którego terytorium wystąpiły skutki tego naruszenia.**

3. Jeżeli do naruszenia dobra osobistego osoby fizycznej doszło w środkach społecznego przekazu, o prawie do odpowiedzi, sprostowania lub innego podobnego środka ochronnego rozstrzyga **prawo państwa, w którym ma siedzibę albo miejsce zwykłego pobytu nadawca lub wydawca.**

ART. 20 PPM!

Przedstawicielstwo ustawowe

- Art. 22 PPM - stosunek podstawowy
- Wyjątki dla kurateli osób prawnych i do poszczególnych spraw (art. 61 i 62 PPM)!
- Stosujemy do:
  - Ubezważnowolnienie -
  - przedstawicielstwa ustawowego rodziców (art. 16 konwencji o WR i Śr. ochr. Dzieci) - **MZP DZIECKA**
  - upoważnienie małżonka do reprezentowanie małżonka (29 KRO) - **Art. 51 PPM**
  - Reprezentowanie spółki cywilnej - **prawo, któremu spółka podlega**

Pełnomocnictwo - art. 23 PPM

ZASADA: Pełnomocnictwo podlega prawu wybranemu przez mocodawcę - Klauzula wyboru art. 4 PPM!

1. Wyjątek! Jednakże **wobec osoby trzeciej**, z którą pełnomocnik dokonał czynności prawnej, można się powołać na prawo wybrane tylko wtedy, **gdy osoba ta o wyborze wiedziała albo mogła się z łatwością o nim dowiedzieć.**

2. Wyjątek! Mocodawca może się powołać **wobec pełnomocnika** na prawo wybrane tylko wtedy, gdy ten o wyborze prawa wiedział lub mógł się z łatwością o nim **dowiedzieć (zła wiara).**

W razie braku wyboru praw P.P. siedziby pełnomocnika w której **stale działa.**

P.P. w którym przedsiębiorstwo mocodawcy + stale działa tam **pełnomocnik**

P.P. w którym **rzeczywiście działał reprezentując** lub wg jego woli powinien działać

Pełnomocnictwo - norma kaskadowa

Dziękuję za uwagę ;)

Go to bed.